10/02/2019

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ: Οι χρόνοι των Μακεδόνων και Κομνηνών (867-1204 μ.Χ.).

/ Ορθόδοξες Προβολές

Στην περίοδο των Μακεδόνων και Κομνηνών έχουμε την αναγέννηση της ορθοδόξου αγιογραφίας. Η νίκη κατά των εικονομάχων επέφερε ουσιαστική μεταβολή στη ζωγραφική, καθώς και σε όλη τη βυζαντινή τέχνη.

Τον διάκοσμο των ναών υπαγορεύουν λειτουργικοί και δογματικοί λόγοι. Μια ιεραρχική τάξη επιβάλλεται πλέον στα εικονογραφικά θέματα. Την τάξη αυτή καθορίζει η Εκκλησία, η οποία τώρα, κατ' απόφαση της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου, αναλαμβάνει να κατευθύνει την αγιογραφία. Δημιουργούνται οι τρεις εικονογραφικοί κύκλοι: ο δογματικός, ο λειτουργικός και ο ιστορικός (εορταστικός). Τα θέματα ιστορούνται σε καθορισμένη θέση στο ναό, κάτι το οποίο θα αποβεί πλέον κανόνας στη βυζαντινή αγιογραφία.

Στην περίοδο αυτή, έχουμε και νέους χαρακτήρες της τέχνης.

Επανέρχονται στην Εικονογραφία οι τύποι της Αλεξανδρινής παράδοσης. Φυσιογνωμίες Αγγέλων και Αγίων στα ψηφιδωτά υπενθυμίζουν μορφές του ελληνιστικού κόσμου. Στάσεις και κινήσεις των εικονιζομένων γίνονται κατά τα πρότυπα της γλυπτικής της ελληνικής αρχαιότητας. Οι προφήτες έχουν τα ενδύματα, την στάση και την έκφραση των ρητόρων.

Γενικά, αναμειγνύονται στοιχεία αρχαία και νέα και εναρμονίζεται η παράδοση με την σύγχρονη τέχνη.

Κατά την εποχή των Κομνηνών, η αναγέννηση έχει πλέον εισέλθει σε περίοδο ωριμότητας.

Ο Charles Delvoye ονομάζει την περίοδο αυτή ως την κλασσική εποχή του Βυζαντίου.

Περίφημα έργα της περιόδου αυτής είναι: ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Αχρίδα (1040-1045 μ.Χ.), ο ναός του Αγίου Παντελεήμονος στο Nerezi στα Σκόπια (1164 μ.Χ.), τα υπέροχα ψηφιδωτά της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως (12ος αι.), του Οσίου Λουκά στη Λειβαδιά (11ος αι.), και της Μονής Δαφνίου (11ος αι.).

Εκ της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών www.iaathdigitalmuseum.gr